

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Cenzorii neîntrași nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se returnează.
INSERATE
Se primesc în Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
SIBIU: de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Duker Nachf.,
Nr. Augenthaler & Emerich Les-
ner, Heinrich Schickel, A. Op-
penk Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII) Ernősbet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garsonă pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicități mai dese după tarife
și învială. — RECLAMĂ pe
pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor., pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr., pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-ziile colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 196.

Brașov, Luni-Marti 5 (18) Septembrie.

1906.

Manevrele din Dalmația și Croația.

Se produse o viună mișcare între Croați, când s'a anunțat în mod oficial, că Majestatea Sa va lua parte în persoană la manevrele de toamnă navale din Dalmația. Se vestise totodată, că Împăratul va călca și pe pământul Herțegovinei, vizitând orașul Trebinje.

Croații din Dalmația, din Croația-Slavonia și din provinciile ocupate salutară scirea despre participarea monarhului la manevrele dalmatine cu așa viună emoțiune, fiindcă se bucurau, că li se va da ocaziune de a' întâmpina ca Rege al Croației cu cele mai mari onoruri și festivități și de a'și manifesta cu aceasta ocaziune sentimentele și aspirațiunile de a se vedea cât mai curând toți reuniți într'o mare Croație, care se cuprindă mai mult decât regatul triumf Croația, Slavonia și Dalmația, dintre cari țera din urmă este de fapt despărțită de țera mamă și se află sub stăpânirea Austriei, deși Majestatea Sa poartă titlul originar de Rege al Croației, Slavoniei și Dalmației.

Scim, că consiliul orașănesc din Agram merse până a lua o hotărîre formală de a saluta pe Împăratul la Trebinje printr'o deputațiune specială, care se-și adreseze rugarea de a face să se anexeze provinciile ocupate Bosnia și Herțegovina la Croația. Consiliul comunal din Agram în avântul ce și'l luase de a reclama provinciile ocupate pentru întărirea regatului sud-slavic croat, lăsă cu totul nementionat postulatul împreunărei Dalmației cu Croația, care este un postulat vechiu, și-se poate adauge — și îndreptățit al Croaților.

Ba reincorporarea Dalmației cu Croația e prevădută chiar în legea pactului ungar dela 1867. Dalmatinii și aji se plâng, că guvernul austriac nu face nici un fel de investițiuni pen-

tru aceasta țera, pe care e consideră ca stând numai vremelnic sub stăpânirea lui. Ne tratați — se tânguesc foile croate dalmatine cătră cei din Viena — mult mai rău, decât tratați provinciile ocupate, pentru cari, de ochii Europei, arătați atâta îngrijire.

Dar se mai scie încă, că pe timpul tocmai, când s'anunțase călătoria Împăratului la manevrele din Dalmația, spiritele croate erau mult înfierbântate din cauza evenimentelor în Zara și Fiume. Fierberea aceasta se asigură, că a și fost pe lângă considerațiunile de sănătate, cauza principală, care a contribuit la contramandarea programului și la renunțarea Majestății Sale de a merge la manevrele din Dalmația.

Putea să se aprindă un foc destul de mare în acele părți sudice ale monarhiei, dacă s'ar fi mobilizat deputațiunile cu cererile lor exotice și contradicătoare chiar. Căci trebuie să însemnăm aici, că după hotărârea luată de consiliul capitalei croate a urmat la rând hotărârea consiliului orașului Mostar, care dicea: ca o deputație să fie trimisă la Trebinje pentru a saluta pe Împăratul, dar numai cu condițiunea ca nici din partea acesteia nici din a altei deputațiuni să nu se dea expresiune față cu monarhul vr'unei dorințe de a anecta sau uni provinciile ocupate cu Croația-Slavonia.

De aici se ve vede cât de mult divergează Croato-sârbii dela sud în dorințele și nisuințele lor în ce privește provinciile ocupate. Cei cu rezoluția dela Fiume sunt de pildă mari aderenți ai postulaturii reincorporării Dalmației în regatul triumf, dar nu vor să scie de anectarea și incopcierea Bosniei și a Herțegovinei cu țera lor.

Unii politicieni croați au creșut un moment, că se va pute îndrepta lucrul, poporația croată primind pe archiducele Francisc Ferdinand, re-

presentantul împăratului la manevre, ca pe Regele Croației, Slavoniei și Dalmației.

Manevrele s'au ținut și au decurs după program, fiind turburate puțin numai de o vreme cam aspră ploioasă, dar Regele mării Croații n'a eșit nicăiri la ivelă. Archiducele-moștenitor a răspuns cu multă demnitate, călduros dar scurt și rezervat la toate salutarile ce i-s'au adus, adresând mulțumiri în numele Împăratului. Așa a fost la Raguza, așa la Trebinje. Adeverat că și deputațiunile au fost cu tact și n'au atins nici una din cestiunile delicate, ce de sigur erau sulate în prezența Împăratului.

Desfășurarea netedă și liniștită a programului de primire însă totuși nu s'a putut face fără a produce un oarecare resens între Croați, în deosebire între cei „rezoluționisti“, pentru că archiducele Francisc-Ferdinand a dat deputațiilor Italianilor răspuns în limba lor, ear la vorbirile deputațiilor croate a răspuns numai nemțesce.

Dar archiducele-moștenitor nu cunoaște limba croată! — Atunci s'o învețe, dic foile rezoluționiste — și să fie instruiți în viitor prinții casei domnitore și în limba croată.

Reuniunea de cântări din Beiuș, care a obținut un succes atât de frumos la concursul Reuniunilor de cântări din București a stârnit o adeverată furtună în Israel. Pressa șovinistă a mobilizat pe ministrul de culte și instrucțiunea publică, care a întrebat telegrafic pe directorul superior din Oradea d. Nătafalusy, ce e cu profesorii din Beiuș, cum de ei au participat la demonstrațiile antimaghiare (!) din București? Nătafalusy la rândul său s'a adresat directorului Buteanu, care a răspuns că profesorul Bușiță, dirigentul școlii, i-a cerut concediu spre a merge în călătorie de studii, fără să-i comunice,

unde se duce (!)... Și acum, spun foile maghiare, se va porni cercetare.

Sprintenii reporteri au interviat și pe patronul gimnaziului, episcopul Radu, care a zis că este cu desăvârșire exclusă posibilitatea, ca profesorii gimnaziului din Beiuș să ia parte la o demonstrație contra statului ungar ori contra națiunii maghiare. Și P. S. Sa are mare dreptate. Cine e de vină însă, dacă creerii înfierbântați ai ziaristilor neastâmpărați consideră drept act antipatriotic, dacă un cor românesc cântă un imn care conține urări la adresa României?... De ce nu s'au revoltat domni șovinisti, când cântăreții maghiari din Cluj au cântat același imn mai săptămânile trecute la expoziția din București?...
Ori d-lor ar voi, ca pe când chiar și Ungurii urează prosperitate României... frații de un sânge să profereze exsecrațiuni?...
Mai încet deci cu investigațiunile domnilor, că vă faceți de răs!

Grecii cătră marile puteri. Patriarhatul ecumenic și sinodul, ale căror demersuri pentru restabilirea statului quo în Bulgaria au rămas până acum fără rezultat, au hotărît să se adreseze suveranilor marilor puteri.

Slovacii perzecați. În Belehrad (Moravia) s'a ținut zilele acestea un congres catolic, la care au luat parte numeroși Slovaci din Ungaria de nord. Din acest congres s'a trimis papei o telegramă, implorând scutul sfântului părinte față cu prigonirile guvernului ungar și a episcopilor maghiari contra preoților slovaci.

Foile șoviniste sunt furioase și încarcă pe Slovaci cu diferite invective. Acum — zice >B. Tgbltt.< — neputând apela la sprijinul țarului rusesc, fiind el ocupat cu mizeriile interne, și neputând căpăta ruble din marele imperiu, fiindcă finanțele lui sunt destrăbălate, Slovaci și-au căutat alt protector, pe papa... De perzecațiuni zice numita foaie, nici vorbă. În Ungaria de nord dignitarii bisericesti sunt mai toți

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Asociațiunea transilvană

pentru
literatura română și cultura poporului român.

(Sesiunea din Iulie 1862, în Brașov).

De A. I. Odobescu.

(Urmare.)

Guvernul, pe de o parte ar putea institui premii pentru încurajarea producătorilor; pe de altă parte, ar însărcina oameni competenți ca să constate prin raporturi detaliate, starea deosebitelor ramuri ale producțiunii în fiește-care an și să arate progresele sau piedecile ce s'au ivit în cursul anului, precum și să propună mijloacele de a da o desvoltare mai repede și mai solidă cutărei sau cutărei ramuri de producțiune folositoare.

Socotim că o asemenea instituire n'ar fi fără de folos pentru țară, și chiar pentru națiunea întreagă, căci la aceste concursuri s'ar putea convoca și Românii supuși altor guverne, spre a realiza, în acord cu dânsii, înaintarea industriilor naționale. Acestea n'ar fi greu de executat; dar vedem că brașovenii au călcat aci înaintea noastră. Dumnezeu să le ajute, căci atunci e speranță să apucăm și noi în urma lor!

Dar să ne întoarcem la ocupațiunile Asociațiunii literare. Ședința din 29/17 Iulie a fost cu totul consacrată la cetirea mai multor disertațiuni ce erau aduse sau trimise de autorii lor. Cele din cazul al doilea rămăseră necunoscute publicului; dar celelalte fură rostite pe rând fie-care de compunătorul său și unele dederă chiar pricină la o desbatere destul de însemnată.

Acestea fură chiar cele dintău cetite, adică disertațiunea d-lui profesor Gavriil Munteanu, despre *Furismul în limba română*, pe care noi am publicat-o în *Revista Română*, și cuvântarea părintelui canonic Timoteiu Cipariu pe care doream asemenea a o tipări. D-l Munteanu, precum cetitorii Revistei s'au putut încredința expuse în discursul său, cum o comisiune filologică, convocată de guvernul austriac la 1860, fu însărcinată să stabilească o ortografie română cu litere latine; cum acea comisiune declarându-și mai întâiu incompetența pe temeiul că această lucrare se poate face numai de o societate literară în care s'ar afla reprezentăți, nu numai Ardealul, ci încă Timișoara și Cernăuții, adoptă și propuse totuși ortografia inventată de d-l canonic Cipariu; și în fine d-l Munteanu invită pe Asociațiunea ca să primească de bună cea ortografie, impunând-o ziarelor române, cărților școlastice și tuturor membrilor săi.

Această propunere, președintele socoti

mai întâiu de cuviință a o pune în aprecierea unei comisiuni filologice aleasă din sinul adunării. Acea comisiune se și denumi; dar, ridicându-se unele obiecțiuni asupra scurtului timp de douăzeci și patru de ore ce se acorda pentru o așa importantă lucrare, discuțiunea fu intreruptă prin cererea părintelui canonic Cipariu de a ceti o disertațiune privitoare tot la această materie. Venerabilul filolog luă cuvântul și ceti toată orațiunea sa, plină de considerațiuni adânci și de fapte interesante; dar glasul eruditului bătrân este așa de slab, puterle sale sunt așa de debile, încât publicul, păstrând o religioasă tăcere, mai mult putu admira vioiciunea și silințele respectabilului învățat, decât a se inspira din elocutențele cuvinte, ce cugetul său mai mult decât glasul, le pronunța.

Aceasta fu o mare pagubă pentru adunare, căci cât despre noi, care ne apropiasem cu totul de orator spre a-l auzi, recunoscăm chiar din minutul acela că vorbele cele mai puternice și mai patriotice ce se rostiră în acea adunare de trei zile, fură, fără îndoială, ale părintelui Cipariu. Acum, după publicarea cuvântării sale prin ziare, toată lumea poate judeca aceasta; toată lumea va prețui modestia cu care se exprimă învățatul bătrân ce și-a consacrat o viață întreagă de lucru, la studii serioase; toată lumea va recunoaște simțămintele de înalt patriotism care inimează

pe eruditul bărbat în toate lucrările sale; și chiar dacă bucurescenii ar voi să-i ceară seama de disprețul cu care vorbi de *apa turburată și mestecată a Dâmboviței în București*, apoi totuși Românii, toți într'o unire, îl vor mulțumi pentru această frumoasă urare cu care termină cuvântarea sa:

>Dea cerul ca, precum toți suntem >de un sânge, toți ne-am indulecit de la >sinul mamei noastre cu aceleași cuvinte >dulci, toți ne suntem frați, — ori cât ne >despart munții și văile și ori cât ne im- >part stările politice și confesiunile reli- >gioase, — tot numai una să fim, o na- >țiune, o limbă, o literatură. Și dacă pe >alt câmp Românul e tăiat în bucăți și >purcede pe căi diferite, uneori cu totul >contrarii, dar cel puțin în literatură, în >pașii cătră cultură, numai un corp și nu >mai un suflet să fie. Atunci, orice de- >spărțiri politice, sociale și religioase ne >vor tăia de la olaltă, dar spiritul națiunii >și geniul român va tinde aripile sale pe- >ste toți fiii lui Traian și-i va ține legați >întru legăturile păcii, frăției și unității >naționale. Așa să fie în veci! Amin!<

De ce trebuie oare ca după așa frumoase cuvinte să intrăm într'o desbatere unde vom fi siliți a arăta cum une-ori, la oamenii cei mai cultivați, cei mai demni simțurile cele mai înalte se înjosesc, ideile cele mai largi se îngustează, și chiar pa-

slovaci și în biserici se predică pretutindeni și slovește. — »Basmul« despre persecuțiunea Slovacilor nici nu găsește răsunet nicăieri în Ungaria și de aceea calomnatorii au trebuit să meargă în străinătate spre a-și desface »legenda minci-noasă« despre persecuțiunile fictive...

O fi!

O farsă. Unele foi maghiare au publicat gluma de prost gust, că Moldovan Gergely ar avea de gând să intre în partidul naționalist, fără să-și dea seamă, că pentru a intra cineva într'un partid de principii, naționalist, să cere să aibă un trecut național nepătat. D-l Moldovan temându-se, că se va găsi totuși cineva, care să dea crezământ unei asemenea iscodiri, a socotit necesar a trimite ministrului instrucțiunii publice o declarație telegrafică, care era cu desăvârșire de prisos. Declarația lui Moldovan are următorul text:

»Știrea apărută în unele foi din Budapesta, că eu aș fi inițiat negocierii pentru a intra în clubul naționalist este o iscodire și glumă fără gust, orî un atac laș pus la cale de naționaliști. Toată viața mi-am petrecut-o în serviciul statului național maghiar. Cu credință și gândul acesta vreau să intru în mormânt. ss) Dr. Moldovan Gergely rector.

Macedonenii la Expoziție.

Constanța, 15 Septembrie. — Cu vaporul au sosit la Constanța Sâmbăta 70 elevi macedoneni cari vin să viziteze Expoziția sub conducerea d-lui Cosmulci și a profesorului Taruș precum și a unei delegațiuni de fruntași macedoneni.

La debarcader le-a eșit întru întâmpinare, întreaga colonie macedoneană din localitate în frunte cu d-l Dabo, președintele ei. Corul elevilor a cântat »Deșteaptă-te române« și Imnul regal.

La acostarea vaporului, muzica a intonat imnul național. D. Bănescu, primarul orașului, le-a urat bună venire. A răspuns d. Cosmulci, aducând urări regelui și mulțumind pentru primire. A mai vorbit d. Dumitrescu-Bumbești. Apoi elevul Popa Stavru într'o mișcătoare cuvântare a glorificat armata română.

Constituiți într'un cortegiu cu muzica în frunte oaspeții se îndreptară spre statua lui Ovidiu. Pe drum corul a intonat marșul macedo-român, făcut de d. Belimace și intitulat »Părinteasca demandare«.

Ajunși la statua lui Ovidiu publicistul Petru Vulcan a ținut o mișcătoare cuvântare.

De aci Macedonenii s'au îndreptat spre localul societății româno-macedonene

de, unde s'a adresat următoarea telegramă regelui Carol:

»Representanții corpului didactic din Bitolia și Salonic, însoțiți de 70 elevi și de numeroși fruntași aromâni, călcând în tăia data teritoriul Dobrogei, realipit de de sânul țării mume prin vitejia armatelor române, conduse la isbândă de Majestatea Voastră, fiind primiți aci de primarul orașului Ioan Bănescu și de toți Constanțenii, depun la picioarele tronului omagiile lor de recunoștință, iubire, respect și devotament către Tron și Dinastie.

Să trăiți Majestate! Să trăiească scumpa noastră regină Elisabeta și întreaga Dinastie!

Trăiască neamul românesc!

O delegație compusă din d-nii Apostolescu și Belimace s'a prezentat la consulatul otoman pentru înlesnirile ce au făcut excursioniștilor.

Consulul s'a arătat foarte încântat exprimându-și dorința de a vedea pe elevi.

La oarele 12 Macedonenii au luat o mică gustare. La oarele 2 au fost la gară spre a primi delegațiunea aromânească sosită din București în întâmpinarea trașilor din Macedonia. În frunte erau aprișul naționalist Tașcu Pucerea, care a sosit cu studentul Covata și alții. Elevii au fost întâmpinați în urale și în sunetele marșului »Părintească demandare«.

De aici s'au dus la statua lui Ovidiu unde inimosul Pucerea a rostit un salut în numele studenției macedo-române care a entuziasmat asistența. A vorbit apoi studentul Covata robind un frumos discurs. Apoi Macedonenii au plecat cu un tren special la băile Mamaia conduși de primarul d. Banescu. De la Mamaia macedonenii s'au dus în corpore la consulatul otoman. Elevii au cântat aci imnul imperial otoman, iar d. Pucerea a ținut o frumoasă cuvântare. Apoi s'a oferit de comună la restaurantul Costache un banchet, în decursul căruia s'au rostit numeroase și însuflețite toast.

La oarele 10 macedonenii au plecat la gară să întâmpine pe frații lor cari sosesc din București. S'au intonat cântece patriotice. A vorbit studentul Dimca, apoi aromânul Balamace, entuziasmând mulțimea.

Cu toții au plecat din nou la statua lui Ovidiu, cântând imnul național. Cu trenul de 6 dimineața, oaspeții au părăsit Constanța și au sosit în București la oarele 12, unde li s'a pregătit o primire impositantă.

ȘTIRILE ZILEI.

— 4 (17) Septembrie.

Archiducele Francisc Ferdinand în Dalmația. Din Raguza se telegrafiază, că

principele Danilo al Montenegrului a vizitat Vineri la oarele 4 p. m. pe archiducele Francisc Ferdinand, care imediat a reînțors vizita principelui Danilo. În aceeași zi archiducele Francisc Ferdinand a primit în audiență pe arhiepiscopul din Scutari, pe arhiepiscopul din Durazzo, pe primarul din Raguza, pe episcopul din Raguza, pe episcopul gr. cat. din Cattaro, pe primarul orașului Kanali și comunitatea evreiască din Raguza. Archiducele a asigurat toate deputațiunile de grația și bunăvoința Măj. Sale Monarhului, care din cauză de sănătate n'a putut veni la Raguza. Sâmbăta dimineața archiducele a plecat cu automobilul spre Bergato, luând parte la manavre, iar după prânz a plecat spre localitățile Szlano și Zara.

Reuniunea română de gimnastică și cântări arangiază *Vineri în 8 (21) Sept.* în sala redutei orașului, din prilegiul adunării generale a Asociațiunii, un concert cu concursul orchestrei orașenești, augmentate cu mai mulți membri ai societății filarmonice.

PROGRAMA:

I. Patru cântece pentru cor mixt: a) I. Mureșianu: »Trecuți valea«, b) D. Popoviciu: »Cireșele«, c) G. Muzicescu: »Stăncuța«, d) G. Muzicescu: »Nevasta care iubește«.

II. C. Grammann: »Vrăjitoarea« (Die Hexe) scenă dramatică pentru solo de alt cor de bărbați și orchestră.

III. G. Eima: »Mama lui Ștefan cel Mare«, baladă pentru soli, cor mixt și orchestră.

IV. I. Brahms: Cântecul sorții (Schicksalslied) cor mixt și orchestră.

V. G. Dima: »Hora« cor mixt și orchestră.

Prețul locurilor: Balcon 4 cor., Fauteuill 3 cor., Parquet 2 cor. 40 b., Galerie (loc de șezut) 1 cor. 50 b. Parterre (loc de stat) 1 cor.

Liberarea biletelor pentru membrii reuniunii de cântări *Mercuri* dela oarele 1—3 p. m. în sala profesorală a gimnaziului român. De Joi dimineața încolo în librăria Hiemesch, iar Vineri seara la cassă.

Inceputul concertului la oarele 8 seara.

Excursiunea membrilor »Asociațiunii« la Expoziția din București. Se aduce la cunoștința membrilor »Asociațiunii«, cari vor veni la adunarea generală din Brașov că excursiunea la Expoziția din București, eventual la Constanța, se va face *Duminică în 10 (23) l. c.* În tren special va aștepta pe excursioniști în Predeal și va pleca de aici la oarele 10 și 32 min. a. m. sosind în Sinaia la 11 h. 10 min. Din Sinaia va pleca trenul la oarele 4 și 49 min. p. m. și va sosi în Ploiești la 7 h. 22 min. seara. Plecarea din Ploiești va fi la 8 h. 40 min., iară sosirea în București la oarele 10 și 10 min. seara. — Excursioniștii vor beneficia de o reducere de 50% a prețului călătoriei. Totodată s'au luat dispozițiuni, ca încuierarea în București și cercetarea Expoziției să se facă în condițiuni avantajoase (cu oare care reduceri). Din București membrii »Asociațiunii« și familiile lor, provăzuți cu bilete de legitimare, pot călători sub aceleași condițiuni la Constanța și înapoi, și apoi se pot întoarce acasă până în 12 Octombrie n. a. c. prin punctele Predeal, Căneni sau Verciorova. — Înscrierile pentru excursiune se pot face

până cel mult Joi 8(21) l. c. inclusiv la d-l profesor Nic. Bogdan în Brașov, iar biletele de legitimare pentru membrii se vor distribui în cele două zile următoare.

La gimnaziul român din Brașov s'au înscris până astăzi la amiazi 352 elevi, un număr cum nu s'a mai pomenit în analele școlaelor noastre secundare din Brașov. Numai în clasa VIII gimnazială s'au înscris 54 elevi. Azi la oarele 3 p. m. s'au cetit elevilor legile școlare, iar mâine dimineața la oarele 7 se încep cursurile.

Garmen Sylva și V. Alexandri. Se știe că Regina Elisaveta a României a promis să scrie un motto, spre a fi gravat pe medalia comemorativă pe care primăria din Iași o va bate cu ocazia inaugurării statuei marelui poet Vasile Alexandri. Ziarul »Evenimentul« ne spune că regina a expedit la Iași următorul motto:

»In cupa lui de aur
El bea numai lumină«.

Elisabeta.

Școlare. La despărțământul pedagogic al institutului teologic-pedagogic din Arad a fost numit profesor la catedra vacantă de matematică d-l Aurel Bratu. Părintele Alexe Vesalon, spiritualul seminarului, a fost însărcinat cu predarea tipicului la despărțământul teologic și pedagogic.

Știri din Cluj. Cetim în »Răvașul«:

— *Limba rusească* are o catedră la universitatea din Cluj, ocupată de d-l docent Stripszky, un tânăr slavist cu frumoase cunoștințe etnografice. Pentru noi Români, cari am suferit mult pentru neștiința limbilor slavice, cari atâta au influențat limba și cultura noastră, e o bună ocazie de a învăța cea mai lătită și mai cultă limbă slavică, așa de bogată în opere literare. Tinerii noștri să nu scape aceasta ocazie. Prelegerile la universitate sunt gratuite.

— *Docentura limbei române* destinată d-lui Dr. Ioan Rațiu, profesor în Blaj, nu e încă sistemizată. Senatul universitar — cum știam informați, — a hotărît să facă propunere la minister pentru numirea d-lui Dr. Rațiu ca docent, de fapt însă până acum nu s'a numit.

— *Biserica română gr. cat.* este încă tot sub reparație. În locul boltiturii celei grele se plănuiește facerea unei boltituri ușoare de gips, sistem »Rabitz«, tot în forma cum a fost. În scopul acesta forurile competente vor hotărî cât mai curând pe baza planurilor și a proiectului de despe prezentat de un architect din Cluj. Se recer aproape 5000 cor. pentru repararea completă a bisericii lui Bob.

D-l Nicolae Teclu profesor la acad. comercială din Viena a obținut dela M. Sa Monarhul nostru permisiune de a primi și purta clasa I a medaliei române »Bene merenti«.

Moartea generalului Trepow. Din Petersburg se telegrafiază că generalul Trepow a încetat din viață în urma unei apoplexii Sâmbăta seara în Peterhof. Trepow a fost deja de timp mai îndelungat bolnav și din cauza aceasta s'a și văzut constrâns a se retrage din postul de comandant al palatului țarului. Se știe că din acest pri-

triotismul, acea mare idee care, hrănită în sufletul Românilor ca un instinct, le-a păstrat viața în scurgere de atâtea secole, chiar acel mare simțământ vital, zicem, se reduce la considerări meschine de provincie.

În adevăr, asupra unei propuneri a părintelui episcop Șaguna, care propunere Prea Sfinția Sa o califică de *îndrăzneală* și de *icoană a caracterului său*, Asociațiunea primă, — nu însă fără desbateri, — ortografia propusă de acea comisiune filologică alcătuită numai de membri aleși din Ardeal. Așa dar Transilvania, flica cea mai jună a independenței române, ea care a zăcut sub jug străin atâta mari de secole, păstrând limba română ca un graiu clandestin, neiertat nici până azi în sfaturile țării, Transilvania, fiindcă a dat nastere câtorva filologi de merit, vine și impune o ortografie, judicată bună numai de Ardeleni și nedesbătută cu românimea deasă care a păstrat de secole, pe fața Europei, numele respectat de *România autonomă*! Oare literatura noastră a intrat în Sa-turnale?

Adunarea dela Brașov, fără de a lua în considerare obiecțiunile demnului bărbat d-l Vicențiu Babeș, unul din apărătorii drepturilor Românilor Bănățeni în ultima dietă dela Peșta, și care arăta că în Bănat autoritățile religioase și chiar civile opresc cu totul scrierea cu litere latine; fără de a pricepe înțelesul adânc al cuvintelor d-lui Laurian carele print'un

nalt simț știind să-și facă o patrie din întreaga Românie și să învingă ori-ce predilecțiune provincială, a declarat în sânul adunării că cei mai mulți Români, din care și el unul, nu cunosc acea ortografie, fie ori cât de bună, și că pentru aceea, Asociațiunea nu trebuie s'o adopte definitiv; cu toate acestea, zicem, adunarea de la Brașov a primit ortografia propusă, ca a sa proprie, oficială și statornică.

În via discuțiune iscată asupra aceste materii, am auzit cu părere de rău pe d-l G. Bariț, dând într'un ton neasemănat cu obicinuia domniei sale curtenie, o desmintire d-lui Laurian, când acesta arăta, că însuși domnia lui, cu partea cea mare a României, n'avea știre despre acea ortografie propusă. Oare d-l Bariț n'a înțeles ce voia să dică d-l Laurian? Oare domnia lui n'a priceput că d-l Laurian, când vorbia de sineși, se întrupa în cele șeaze, șapte milioane de Români, ce n'aveau nici o parte în adunarea din Brașov? Negreșit aceste considerări înalte scăpase din vedere d-lui Bariț în căldura discuțiunii, și suntem încredințați, că în patriotismsul său luminat, domnia lui mai întâi va recunoaște acum, că nici vre-o câteva sute de Ardeleni inteligenți nu pot da singuri legi limbei române, nici nu se pot considera ca definitive și cu totul serioase hotărârile dictatoriale ale adunării din Brașov.

Spre o mai bună dovadă despre această din urmă apreciere, vom arăta, că

desbaterea s'a terminat printr'o glumă de un gust cu totul nou în parlamentarism, a părintelui episcop Șaguna, carele cu gestul și cu vorba amenință pe toți preoții din eparchia sa și le vesti, că vor păți rău, dacă nu vor adopta îndată și fără observațiuni, fericita ortografie pe care prea sfinția sa a combătut-o și a afurisit-o mai deunăzi cu atâta înverșunare. *O quantum mutatus ab illo!*

Părintele metropolit Șuluț nu merse așa departe, ci aprobând din parte-i aceste inovațiuni, mărturisii că, bătrân precum este, »se silește a scrie după regulile cele »nouă«, dar când apucă condeiul ceva mai »repede, apoi iar o rupe pe *șleandurile* sale cele bătrânești«.

În fine protocolul ședinței poartă concluziunile acestei desbateri, redactate în modul următor:

Odobescu reproduce hotărârea adunării privitoare la ortografie și care se termină așa:

Cu toate acestea însă adunarea recunoaște fe-căruia dreptul nețărnut al liberei discuțiuni asupra gramaticii și ortografiei limbei, pentru că este binecunoscut, cumcă, pe câmpul științei nu încupe nici o restrângere sau dictatură, ci că aceasta are să provină numai dela legile vecinice care se descopere din natura limbei.

Cu toată generoasa liberalitate a aceste din urmă clause, prin care se permite Românilor de a scrie mai românește decât mulți Ardeleni, nu e mai puțin adevărat că Asociațiunea literară transilvană

a adoptat o ortografie a ei și că ea s'a îndatorat a-și pune toate silințele ca s'o introducă în toată națiunea română de dincolo de munți, fără de a lua cătuși de puțin seama de partea cea mare a națiunii române, adecă de locuitorii principatelor.

Prin modul acesta vom ajunge a avea una sau mai multe ortografii la noi, dar toate diferite de cea de dincolo; și poate cu timpul vom avea o limbă românească la noi, și alta dincolo. Acest straniu rezultat este foarte probabil, dacă nu se vor lua măsuri serioase pentru a-l preveni; căci negreșit chiar astăzi puțin vor fi acei Români din principate, cari vor înțelege cu înlesnire unele frase, ce se pronunțau fără nici o temere de ridicol, în adunarea dela Brașov. Spre exemplu, auziai oratori dicând: »In atari cer-custări momentoașe debue să defigem ofi-ciolatelor etc.« ce ce se traduce pe românește »In atari, sau în astfel de împrejurări grele trebuie să hotărâm dregătoriiilor etc.« Dacă vom merge tot așa, apoi negreșit vom ajunge ca, peste cincizeci de ani cel mult, Români de dincolo și dincoace de Carpați să se înțeleagă între sine așa de puțin cât și Spaniolii cu Portughezii.

(Va urma).

le se svonise, că ar fi căzut în disgrăția Țarului. Trepov voia să plece în străinătate ca să-și caute de sănătate, dar bolnăvindu-se grav, n'a putut executa planul său.

>Filiala< din Agnita a institutului „Cordiana” și-a început activitatea cu ziua de 1 (14) Sept. a. c. Localul: Ulița mare Nr. 81.

Necrolog. *George Pepa* paroh și asesor consistorial, în etate de 70 ani, în al 46-lea an al preoției a trecut la cele eterne Vineri în 1 (14) Septembrie 1906. Rămășițele pământești ale decedatului se vor depune spre vecinica odihnă Luni în 4 (17) Septembrie la 1 oară d. a. în cimiterul gr. or. rom. din Domașnia, jălit de fi și fiice și numeroase rudeni.

Corul bisericii rom. gr. or. din Brașovul-vechiu invită la producțiunea musicală-teatrală împreună cu dans, ce se va aranja Sâmbătă în 9 Sept. st. v. (22 Sept. n.) 1906 în sala hotelului >Orient< Nr. 1 din loc. Inceputul la 8 oare seara. Dirigent de coruri: D-l St. C. Voicu profesor de muzică și dirigent al corului bisericesc. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de student 80 bani. Venitul curat este destinat pentru sporirea fondului Corului bisericii >Sfintei Adormiri< din Brașovul-vechiu. Contribuirile peste taxă și ofertele benevole se primesc cu mulțumire și se vor publica pe cale ziaristică.

Program: 1. >Tricolorul< cor mixt, aranjat de D. G. Kiriac. 2. >Hora< cor bărbătesc de G. Dima. 3. Declamațiune. 4. >Ioan Păpușarul<, cântoneță comică de V. Alexandri, predată de D. Negură. 5. >Ne-vasta care iubeste<, cor mixt de Muzicescu. 6. >Pe al nostru steag<, cor bărb., aranjat de T. Popoviciu. 7. Teatru: 1. >Ținerețe-nebunete< comedie populară într'un act de G. Cătană Inv. II. >Idil la țeară<, comedie într'un act de Jun și Flerx localizată de Maria Baiulescu.

Camera comercială și industrială din Brașov va ținea Mercuri în 191. c. n. la 3 ore p. m. o ședință plenară. La ordinea zilei sunt 17 obiecte, între cari și cesțiunea aranjării unei excursiuni la expoziția din București.

O desmințire. Ziarul >Fremdenblatt< foia ministrului de externe austro-ungar, desminte știrea publicată din isvor grecesc, de mai multe ziare străine, cum că s'ar fi format două bande de aromâni pe teritoriul vilaetului Monastir.

O nouă crimă grecească. După o telegramă din Megleni, (Macedonia), Duminecă, 27 August Mihail Giusaru, notabil român, a fost asasinat de o bandă de greci lângă Osani.

Tragere la țintă. La 20, 21 și 22 Septembrie c. batalionul de honvezi va ține tragere la țintă în Poiana. Poliția interzice circulară pe acolo în acele zile.

Dezertori din școala cadrelor de infanterie. Astăzi au sosit la Brașov patru copii de trupă, foști elevi ai școlii cadrelor de infanterie (școală de subofițeri) din Târgoviște (Mănăstirea Dealului). Acești elevi au dezertat și spun că au venit pe jos până în orașul nostru. Ei se numesc Costică Băltățanu din T-Severin în etate de 17 ani, Haralambie Tănăsescu din București, 17 ani. Căton Ionescu din Piatra Neamț, 16 ani și Costică Poroineanu din T-Severin. Băieții s'au prezentat la poliție și au declarat că au venit aici să caute de lucru. Cauza desertării — spun ei — ar fi tratamentul rău. Comandantul acelei școli spun că este căpitanul Hergot.

Retragerea trupelor japoneze din Mukden. Insărcinatul de afaceri englez telegrafiază din Peking, că trupele japoneze au fost retrase din provincia Mukden.

Dela expoziția din București.

(Un mic episod lămuritor.)

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Onorată Redacțiune!

În 12 August a. c. pe la orele 4¹/₂ p. m. însoțit de doi camerazi de drum, după-ce făcurăm o preumblare prin mândra noastră expoziție bucureșteană, obosiți ne așezărăm la o masă din apropierea lacului, delectându-ne ochii cu minunățiile ce ni-se prezentau, iară urechile cu variatele tonuri de muzică, ce de toate părțile înveselea publicul enorm, care după informațiunile primite în acea zi ajungea cifra de 10.000 vizitatori. Pe când discutăm despre cele văzute, un domn până atunci personal mie necunoscut făcea un

rondou pe lângă noi fixându-ne când pe unul când pe altul. Se vedea că se interesează de noi și că voiește a-și face cunoscuți în acea mare de oameni. Era și d-sa necunoscut!

După-ce ne-a auzit dialectul și observat portul ne agrăiește: >D-voastră sunteți bănățeni?< I-am răspuns că da!

Ocupând apoi loc la masa noastră ni-se reeomandă că e G. Venter avocat în Arad, și că în deseară cu trenul de 8 o să-i sosească și familia, care acum era la Sinaia, că vor petrece împreună 2—3 zile în București și după aceea soția și fiica sa vor să meargă la băile >Mamaia<, Constanța, pe cari le folosesc de mai mulți ani. Ca un ce curiosum, d-l Venter ne povestește că doamna d-sale nu vorbește limba română, deși ca român o are în căsătorie de peste 30 ani, dar e de notat că e mai bună română ca multe alte românce și că fata și-a crescut-o în internatul școlii civile române din Sibiu!

Ne putându-mă reține, i-am zis: cum se poate totuși că doamna d-tale nu posedă limba română? — D'apoi iac'asa că nici-odată n'a învățat-o, posibil că pricepe ceva, în societăți însă nu se încearcă a-o vorbi, ni-a fost răspunsul.

După schimbul ăsta de vorbe în timpul căruia lăutarii nu mai slăbiau din valsurii, d-l Venter ne avertizează ca să mergem sus la >Turnul lui Țepeș Vodă< la crășma moldovenească cu lăutarii ei cântăreți cari numai românește ne știu înveșeli. Și l'am ascultat. D-sa însă la orele 7¹/₂ ne-a părăsit spre a primi familia sa care la orele 8 sosea dela Sinaia.

Deci făcându-se atâtea vorbe până și 'n diplomație, cu aceasta numai atâtea vreau să zic cumcă familia Venter — și nu Wenter — dela Constanța e familie română care totdeauna și-a iubit neamul.

Visag, la 12 Sept. 1906.

Liviu Iancu,
preot gr. cat.

Din memoriile unui honved din 1848.

D. Hentaller Lajos, care înainte cu 10 ani publicase în „Magyarország” faimoasele memorii ale baronului Kemeny, la cari a răspuns regretatul nostru Acentie Severu, publică acum în „Egyetértés” memoriile unui alt luptător maghiar dela 1848/49, cu numele Czékus Ferencz. Este interesantă partea referitoare la *Dragos, Buteanu, Hatvani* etc. cuprinsă în capitolul intitulat „In Oradea mare” și apărută în numărul de Duminecă al ziarului amintit, pe care o reproducem în următoarele:

...In spre seară am făcut cunoștință cu un locotenent din legiunea cu capul de moarte... La locuința acestuia ne-am adunat mai mulți. Aici s'a istorisit catastrofa dela Abrud, întâmplată săptămâna precedentă și fazele luptei nenorocite. A fost întristătoare, sfâșietoare. Martorii oculari povestesc așa:

Catastrofa a fost provocată în mare parte prin două ordine contradictorii. Deputatul Ion *Dragos*, care până la 1848 fusese solgăbirău în ținutul cel mai sălbatic (!) românesc, cunoștea foarte bine Români, iar aceștia țineau mult la dânsul. El, ca deputat, a declarat că va fi în stare a-i mulcomi și cruzimile nu se vor întinde mai departe. Dieta a însărcinat pe *Dragos* să facă tot posibilul pentru restabilirea ordinii. S'a dus împreună cu mai mulți și a și isbutit. Avram *Iancu* a pus condiție, ca el să fie comandantul a 10.000 Români înarmați, iar ceilalți Români vor lupta de asemenea împreună cu Maghiarii contra suprimării libertății.

Se ținuse deja serbare de bucurie. Ungurii se îmbrățișau și se sărutau cu Români, când de odată se observă, că trupele maghiare se apropie. Vântul agită steagurile tricolore.

Nu e de mirat, că deodată sute și sute de întrebări se adresau delegaților maghiari. Ce-i asta? De ce vine armata? Pe ici-colo strigau: *Ne-ați vândut!* *Dragos* a vrut să mulcomească spiritele zicând că se va duce înaintea armatei maghiare și va înduplecă pe comandantul, să se retragă. El și-a desvoltat toată elocința spre acest scop, dar comandantul trupelor, maiorul *Hatvani* n'a îngăduit. *Hatvani* invocă ordinul ce l'a primit: >Să înainteze în ținutul unde turbă rebeliunea și să tăbărască acolo. Dacă Români vor vedea aceasta, n'o să aibă chef a se rățoi. In caz de vor pro-

vocă disordine, să-i înfrâneze.< — Acesta fu ordinul.

Hatvani răspunse deci lui *Dragos*, că el își va ridica tabăra în Abrud, drept lângă trupele române și dacă acestea nu vor comite disordine, vor putea să tăbărască în pace unii lângă alții. In caz de va vedea însă, că au gânduri rele, el o să-i înfrâneze pe Români.

Așa a și făcut. S'a dus cu trupele sale așa de aproape de Români, încât nu erau despărțiți decât de un părau îngust. Peste părau era o punte, iar pe mal o cârciumă. Aici se întâlneau ostașii maghiari cu cei români și odată un ostaș ungar s'a luat la ceartă cu un Român. Românul l'a ucis pe Ungur. Cu alt privilegiu un honved a ucis pe un ostaș român. Atunci Români s'au infuriat. Pe deputatul Ion *Dragos* l'au tăiat bucăți, și au atacat trupele maghiare.

S'a desfășurat o luptă inverșunată. In armata maghiară erau reprezentate toate soiurile de arme, dar în fața puterii covârșitoare a Românilor au retras — în pas (!). Poporul de acolo (adecă puținii Unguri, ce erau acolo. — Trad.) rugă desperat pe *Hatvani*, să nu-i lase pradă furiei Românilor. *Hatvani* de trei ori și-a oprit trupele. Dar numai câte pe puțin timp. Apoi a retras! Ajungând într'o vale strimță, Români din vârful unui munte au rostogolit bolovani asupra lor.

Atunci s'a produs o învălmășală generală. Armata maghiară s'a risipit. *Cavaleria a luat-o în galop și a scăpat. Din infanterie n'a scăpat, decât o mână de oameni. Pe ceilalți i-au măcelărit cu artilerie cu tot. Toate tunurile și carăle au căzut pradă Românilor.* Cu amărăciune am ascultat apoi grozăviile, ce au urmat.*

Tot acolo se povestă, că un husar a raportat ministrului de războiu *Mészáros*, că el a fost acela care a salvat viața maiorului *Hatvani* în lupta desastroasă, la ceea ce a primit răspunsul, că husarul merită 25 bețe.

Istoria, zice H., a însemnat cu obiectivitate (!) următoarele despre trista afacere:

Ion *Dragos*, comisarul guvernului maghiar a tratat de pace la 4 Maiu 1849 în Abrud cu tribunii români *Iancu* și *Buteanu*. Pretenziunea lui principală a fost, ca Români în timp de 2 săptămâni să desarmeze și să pună jurământ pe independența Ungariei. Atunci vor obține toți amnestie, afară de episcopul *Șaguna*. Conducătorii, cari se temeau de *Acentie Severu*, nu se considerau autorizați a primi condițiunile păcii. S'au învoit însă, ca a doua zi să țină adunare populară în Cărpiniș unde *Dragos* să cuvânteze poporul. Adunarea s'a ținut cu puțini participanți.

Mayorul *Hatvani*, care de fapt avea permisiune de înaintare, la 6 Maiu a ocupat Abrudul cu forța armată. A prins pe tribunii *Dobra* și *Buteanu*, iar pe Români din oraș i-a dezarmat. *Iancu*, cu care *Dragos* încheiase armistițiul, a scăpat. *Dragos* a protestat contra năvălirii lui *Hatvani*. In zadar. Atunci Români la 8 Maiu au incendiat Roșia. Au ucis garda. La 9 Maiu tribunii *Iancu* și *Balint* au atacat lângă Abrud pe *Hatvani*, care avea 1400 oameni și trei tunuri, strimtorându-l în oraș. Lupta a durat până noaptea târziu. Klein, distinsul comandant al legiunei germane a ieșit din oraș noaptea pe la orele 3. Poporul (?) a măcelărit pe tribunul *Dobra*. Români au tăiat bucăți pe *Dragos*, iar armata lui *Hatvani* au nimicit-o cu desăvârșire.

Raportul general

al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” câtră adunarea generală convocată la Brașov pentru 21 și 22 Septembrie st. n. 1906.

— Urmare. —

Membrii Asociațiunii. Aranjarea expoziției din anul trecut a fost cel mai potrivit prilej pentru deșteptarea interesului față de Asociațiune în cele mai largi cercuri ale lumii noastre românești. Acest eveniment cultural a atras luarea aminte a tuturor straturilor noastre sociale și a lămurit publicul nostru asupra problemelor culturale, a căror împlinire de cătră Asociațiune e strâns unită cu sentimentul jertfei de care se călăuzește societatea noastră. In cursul acestui an, deșteptat fiind inte-

* *Hentaller* face următoarea notă: Omit detalizarea grozăviilor. In împrejurările de astăzi e datoria noastră a netezi rățăcirile din trecut. Și dacă s'au întâmplat erori, rățăcirii dintr'o parte și alta, să le uităm și să ne unim în iubirea patriei comune și a libertății. Frații noștri români prea bine știu, că după 49 ei, cari au luptat pentru Viena, au avut soarte comună cu noi, împotriva căroră au luptat.

resul mai larg asupra Asociațiunii și instituțiilor ei, am înscris între membrii fondatori ai Asociațiunii, respective Muzeului, pe P. S. Sa D-l episcop D. *Radu* și d-l Dr. I. *Mihu*.

Cu toate aceste nici acest însemnat eveniment nu a avut un ecou material mai important. Această împrejurare își găsește explicarea în faptul, că expoziția și serbările împreunate nu au putut generaliza un interes viu asupra întinderii vaste a teritoriului locuit de români. Lumea românească din părți depărtate a fost angajată la această expoziție mai mult ca element de contribuție, căci fiind constrânsă de lipsuri materiale nu a avut posibilitatea să se covingă de foloasele ei. Acest număr, deși prezintă un plus de 147 membri față de trecut, totuși nu arată o creștere deosebită.

Numărul membrilor Asociațiunii este astăzi: onorari 8, ai secțiilor 45, fondatori 90, pe vieață 252, ordinari 1347, — în total 1742. Consemnarea membrilor o prezentăm sub B).

Clasa noastră cultă e îngrădită și astăzi încă în mare parte de îndemnurile unei vieți intelectuale, în cari nuanțele unui egoism sunt notele de căpetenie. Societatea noastră a cărei elemente culte se înmulțesc din zi în zi și se premenesc cu puteri nouă, numai mai târziu, prin regenerarea națională a vieții intelectuale de care s'a făcut părtașă, prin mijloacele de educație întemeiate pe trebuințele specifice ale sufletului nostru, va putea ajunge la cea treaptă care dispune de înțelegera problemelor culturale ale unui neam.

(Va urma.)

ULTIME ȘTIRI.

București, 17 Septembrie. Eri la amiază au sosit Macedonenii aci făcându-li-se o primire foarte călduroasă. Excursionistii au fost salutați de arhiepiscopul Calist Botoșăneanu și Dr. Leonte în frunte a mai multe mii de cetățeni. S'a format un cortegiu imponent în frunte cu muzica militară. Seara macedonenii au vizitat expoziția.

Eri seara la oarele 6 a sosit aci cunoscutul publicist francez Leo Claretie președintele comitetului organizator al secției franceze la expoziție. La gară a fost primit de numeroși studenți și de membri comisariatului expoziției în frunte cu Dr. Istrati.

Cu trenul de 9 oare sara au sosit aici Aradani în număr ne 100 în frunte cu d-nii Dr. St. C. Popp și Veliciu. La gară au fost salutați de d-nii Bacaloglu, consilier comunal și Florescu vicepreședintele ligei. A răspuns St. C. Popp. S'a pornit apoi un cortegiu. Aradani sunt încvartirați la seminarul Nifon.

Budapesta, 17 Septembrie. Eri s'a desvălit aici monumentul lui Washington. Eugen Rakosy a rostit discursul festiv iar redactorul ziarului „Szabadsag” din Cleveland a depus o coroană pe monument.

Buenos-Ayres, 17 Septembrie. Eri și alaltăeri s'au simțit nouă cutremure de pământ la Talca. Populațiunea e alarmată.

POSTA REDACȚIUNELI.

D-ului *Emil Francu*. — Șomostelnic. — Mai mult de cât s'a publicat în ziarul nostru — nu știm. Pentru corespondențe particulare ne lipsește timpul.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Corsete

— cele mai bune și moderne —

la B. Goldstein, Brașov strada Vămei 21.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Septem. n. 1906.

Renta ung. de aur 4%	112.60
Renta de corone ung. 4%	94.80
Impr. cail. fer. ung. in aur 3 1/2%	84.25
Impr. cail. fer. ung. in argint 4%	94.45
Bonuri rurale croate-slavone	96.—
Impr. ung. cu premii	207.50
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	153.75
Renta de hartie austr. 4 1/10	98.80
Renta de argint austr. 4 2/10	98.75
Renta de aur austr. 4%	116.85
Renta de corone austr. 4%	99.05
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	88.95
Losuri din 1860	157.40
Actii de-ale Banței ung. de credit	1766.—
Actii de-ale Banței austr. de credit	809.—
Actii de-ale Banței austro-ung.	668.50
Napoleonori.	19.10
Marci imperiale germane	117.40
London vista	239.92 1/2
Paris vista	95.27 1/2
Note italiene	95.25

Cursul pietei Brasov

Din 16 Septem. n. 1906.

Bancnote rom. Cump.	18.94	Vend.	18.98
Argint roman	18.80	"	18.84
Napoleonori.	19.06	"	19.10
Galbeni	11.20	"	11.40
Marci germane	117.20	"	117.30
Lire turcesci	21.50	"	21.65
Scris. fonc. Albine 5%	101.—	"	102.—
Ruble Rusesci	2.53	"	2.58

Hôtel Central

Braşov, Strada Lungă nr. 1.

Recomandă **45 camere** pentru pasageri din nou mobilate dela **80 cr. în sus.**

Mai departe:

Sala cea mare,

pentru Baluri, Concerte, Banche, Nunți etc. montată din nou și esecelent iluminată.

De asemenea:

Elegantul Salon Restaurant

spre Strada, precum și

Pivnița de Vinuri (a-la Eszterházy)

atât în pivnița cât și în Restaurant pot servi cu bucatărie bună, Bere de Steinbruch și Vinuri curate de Ardeal.

59 60.2236.

La tipografia și librăria A. Mureșianu

se pot procura următoarele:

C. b.	
Ivanovici: Valurile Dun. Vals.	—36
Păba F. C.: Potpouriu din melodii națion. rom.	—70
" Concordia Vals	—50
" Victoria-Quadril	—40
" Harmonia-Quadril	—4
Porumbescu: Baladă pentru violină 2 cu acompaniari de pian 1.	
" Potpouriu din opereta 50	
" Craiu nou	2.—
" Uvertură din opereta „Craiu nou“	1.50

Biblioteca populară „Minerva“.

- Nr. 1, 2 și 3: „Istoria populară a Românilor
- Nr. 4: „Cântarea României“.
- Nr. 5: „Istoria populară a Literaturii Române“.
- Nr. 6: „Revoluția lui Tudor Vladimirescu“.
- Nr. 7: „Pierderea Basarabiei“.
- Nr. 8: „Unirea principatelor și domnia lui Cuza“.
- Nr. 9: „Mihail Cogălniceanu“.
- Nr. 10: „Vasile Alexandri“.
- Nr. 11: „Stefan cel mare“.
- Nr. 12—13: „Mihail Viteazul“.
- Nr. 15: „Răpirea Bucovinei“.
- Nr. 16: „Cum se ne crescem copii“.
- Nr. 17: „Păstrarea sănătății“.
- Nr. 18: „Ce se cetim“.
- Nr. 19: „10 Măi“.
- Nr. 20, 21 și 22: „Războiul Românilor pentru neatarnare“.
- Nr. 23: „Veniamin Costachi“.
- Nr. 24: „Aritmetica“.

Prețul fie-cărui număr 15 bani.

Biblioteca musicală:

Note pentru voce și piano.

- Nr. 1: „Deșteptă-te Române“.
- Nr. 2: „Luna doarme“.
- Nr. 3: „A oleo!“
- Nr. 4: „Suspine crude“.
- Nr. 5: „Cât te-am iubit“.
- Nr. 6: „Călugărul din vechiul schit“.
- Nr. 7: „Pentru tine Iano“.
- Nr. 8: „Două fete spală lână“.
- Nr. 9: „Ce te legeni codrule“.
- Nr. 10: „Steluța“.
- Nr. 11: „Cucuruz cu franza n sus“.
- Nr. 12: „Fetișo din acel sat“.
- Nr. 13: „Papa ăce că nu bea“.
- Nr. 14: „Inimiăra mea“.
- Nr. 15: „Am u leu și vréusé-1 beau“.
- Nr. 16: „Pasere galbină n cioc“.

Fie-care număr 20 bani.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1905		1906	
27 August.		19 August 26 August.	
106.402,873	74277873 Reser. metal. aur 77235437	106.276,516	109.595,437
1.879,753	31125000 " Trate aur 32360000	998,327	782,489
48.335,180	Argint și diverse monede	74.975,310	85.779,578
24.986,958	Portofoliu Român și străin.	28.671,101	28.845,754
11.999,666	*Impr. contra efec. publice 6990000	11.999,924	11.999,924
15.153,610	" " " in cont-corent 21855754	14.801,390	14.801,390
2.930,477	Fonduri publice	2.908,324	2.908,324
5.718,701	Efectele fondului de rezervă	5.768,681	5.769,188
582,388	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	603,725	603,725
303,771	Imobile	352,816	356,490
83.859,990	Mobilier și Mașini de Imprimerie	86.823,395	87.184,295
—	Cheltueli de Administrațiune	9.125,000	9.125,000
56.133,586	Depozite libere	9.600,092	5.775,643
558 286,953	" " & provizorii	24.302,773	24.302,773
—	Compturi-corente	382.207,374	388.481,018
—	Compturi de valori	—	—
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
19.878,642	Fond de rezervă	21.373,442	21.373,442
3.016,596	Fondul amortis. imob. și material	3.222,588	3.222,588
230.451,310	Bilete de Bancă în circulațiune	247.524,790	253.366,500
1.560,783	Profituri și perderi	1.646,498	1.646,498
452,446	Dobânzi și beneficii diverse	491,661	562,695
83.859,990	Depozite de retras	86.823,395	87.184,295
—	" " & provizorii	9.125,000	9.125,000
7.067,186	Compturi corente	—	—
558.286.953	Scomptul 5%	382.207,374	388.481,018
—	* Dobânda 5%.	—	—

Telefon nr. 100.

FARMACIA la URS a lui VICTOR ROTH

Colțul Strada Hirscher și Orfanilor nr. 1, (fost Târgul Straelor în apropierea Teatrului.)

Cel mai mare depou de specialități farmaceutice.

(INDIGENE ȘI STREINE.)

CREME pentru frumsețe și **SĂPUNURI**, **PUDRE** și **PARFUMURI** franțuzești, **ARTICOLE** de toaletă. **APE MINERALE.**

Mărfuri de gumă.

Expediție zilnic cu poșta. Proprietarul fiind mai mulți ani în Bucuresci la Farmacia Brus, dă răspuns în limba română la ori ce întrebare.

31-100.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Braşov.

Important pentru vîndătorii de cărți prin orașe și tîrguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religieuna ortodoxă română, cuprinzînd rugăciuni de dimineața și de seară, la sfînta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folosite 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acésta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se inchinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acésta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se pôte căpeta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și tôte în preț fôrte moderat.

Prețul lor este:

Legătură traicică nêgră și aurită cu séu fără chip sfânt	Cor. b. —.90	Imit. de fildes cu catifea și închițtore	Cor. b. 2.65
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60	" " cu catifea și podbă mai mare	3.10
" " " cu încheițtore	1.80	Vîndătorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.	
" " " cu cadriu argintat și închițtore	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ întocmită de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprinzînd asemenea tôte rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru tôte școlarii.

Prețul acéstei cărți:

In pânză nêgră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tôte acéstea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Braşov, unde au să se adreseze și vîndătorii.

Veritabilă numai sticlele ce portă numele „SICULIA“

Apa minerală „SICULIA“ din Málnás

este regina tuturor apelor minerale saline, din izvor artestic sfredelit prin straturi de stîncă.

Vindecă imediat indispoziții de stomac. Esciteză apetitul. Specialitate cu efect contra suferințelor cataralice ale gâtlegiului, plămânii, stomacului, rinichi, basică etc.

Espertisele domnilor Profesori Karácsonyi, Kétly, Tauszk, Riegler numesc izvorul vindcător „SICULIA“ din Málnás ca cea mai bogată apă minerală, cu conținut natural de sare alcalică din continent.

— Deposit engross —

pentru Braşov și Făgăraş la

WILHELM DRESSNANDT în Braşov.

15 - 15.2387.

ANUNȚ.

Se caută ingineri diplomați,

sau cel puțin cu studiile topografice și geodesice terminate, avînd practică, acte și bune referințe. Se cunoscă suficient vorbirea în limba română. Vor face ridicări topografice și mai ales nivelimente.

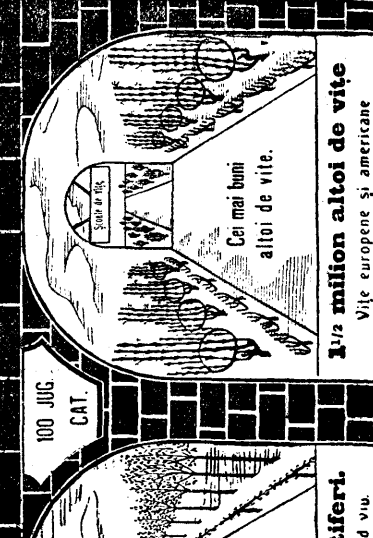
Inginerii diplomați 300 lei lunar, cei-lalți 210, și tôtei vor avea locuință în natură și indemnisație de transport.

A se adresa D-lui Inginer

PENESCU-KERTSCH,
BUCURESCI, Strada Enei 10.

9-10.2514.

FISCHER & COMP. NAGYENYED Ungaria.

1 1/2 milion altoi de vite
Vite europene și americane cu și fără rădăcină.
Catalogue și instrucțiune de cultivare gratis.

80.000 arbori fructiferi.
1 milion plante pentru gard viu.
1 milion suțete (pădureți).
Arbori de promenadă ușișe decorative roze poame cu hoabe etc.

SCOLELE DE POMI ȘI VITE DE VIE IMPREUNATE FISCHER & COMP. ȘI M. ARBODOSI.

Unde se mănâncă bine

și se béu **VINURI** curate de Mediaș **BERE de Pilsen** „Urquell“ prospéta dela cep în fie-care di? La

Restaurantul Schwarzburg

în Braşov, Str. Spitalului nr. 29. De o cercetare numerosă se rógă

C. R. GINGORE CRISTEA,

conducătorul restaurantului.

59-0